

Rusnok: Máme nejrizikovější systém důchodů na světě

AKTUALIZOVÁNO 22. 5. 2011

Praha - Včera odbory daly jasně najevo, že mají k reformám, které chystá vláda premiéra Petra Nečase, nemalé výhrady. „Teď je řada na vládě, aby uznala některé naše argumenty,“ řekl v dnešních Otázkách Václava Moravce jasně předák Českomoravské konfederace odborových svazů. Některé organizace včera opět pohrozily stávkou a vyslovily se pro předčasné volby. V pátek začal nesouhlas zaznívat i z řad zaměstnavatelů. Hlavním jablkem sváru je důchodová reforma a odvádění části peněz na individuální účty soukromých penzijních fondů, které vláda plánuje od roku 2013.

Může se také stát, že důchody vůbec nebudou

„Já se domnívám, že vyvádět peníze z průběžného fondu je naprostý nesmysl, protože v téhle době je velká skupina lidí, kteří nebudou mít na to, aby se připojistili. Takže pro ně je záchranou právě tento systém (první pilíř),“ řekl Zavadil s tím, že navíc se soukromými fondy otrásla světová ekonomická krize. Na to ale ostře zareagoval ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek (TOP 09).

Jaromír Drábek:

„V době ekonomické krize ztratily penzijní fondy ve světě přibližně 15 procent – v roce 2008. A už v roce 2009 polovinu té ztráty umazaly. Naopak průběžný systém například v Portugalsku – tam jde dnes výplata důchodů o 15 procent plošně dolů. [...] Představa, že ta státní průběžná penze je něco nedotknutelného, a naopak to spoření ve fondech je něco rizikového – na těchto faktech je naprosto jednoznačné, že obojí má svoje rizika a je potřeba je zvážit. [...] A proto je potřeba to portfolio mít širší.“

Podle expertky Světové banky Hany Bixi nyní ve vyspělém světě 60 procent příjmu důchodců plyne z průběžných státních systémů, kdežto 40 procent důchodci čerpají ze soukromých fondů. „V ČR příjmy důchodců podle statistiky rodinných účtů nejméně z 95 procent tvoří první průběžný státní systém. My máme nejrizikovější

system důchodů na světě, protože kdyby se, nedej bože, v Česku špatně hospodařilo s veřejnými financemi, jako se to dělo v Portugalsku, Řecku a možná se to děje ještě jinde, tak my se skutečně dočkáme velmi rychle situace, že ty důchody prostě vůbec nebudou,“ vysvětluje ale prezident Asociace penzijních fondů Jiří Rusnok.

Spasí nás ale dobrovolný druhý pilíř?

Jiří Rusnok o zavedení druhého pilíře:

„V podobě, jaké to je, to smysl nemá. Je to v rozporu s programovým prohlášením (vlády).“

Někteří odborníci tvrdí, že dobrovolné odvádění peněz do soukromých fondů nebude efektivní. Jiní se obávají, že v současnosti neexistuje v tento nový pilíř dostatečná důvěra a že se do něj nezapojí dostatečný počet lidí. Podle Drábka ale vláda nemá na výběr. Opozice totiž pohrozila, že pokud vláda Petra Nečase (ODS) zavede povinnost odvádět peníze do soukromého fondu, zruší ji hned, jak se dostane k moci.

Podle ekonoma a analytika Vladimíra Pikory je druhý pilíř v Česku nesmyslný a rizikový. Před lety Češi nadšeně začali spořit peníze v rámci stavebního spoření, dnes se ukázalo, že má systém chyby a vláda jej zdanila 50 procenty. Podle Pikory tak neexistuje jistota, že jiní reprezentanti státní moci například za 20 let neudělají to samé s financemi vloženými do soukromých fondů. Navíc v současnosti existují fondy, kam lidé mohou svoje peníze ukládat a nejsou v nich vázány do konce života.

Drábek: Protesty odborů nás neodradí

Podle prezidenta Asociace penzijních fondů Jiřího Rusnoka druhý pilíř potřebujeme. Lidé do něj ale musejí ukládat peníze buď povinně, nebo u něj alespoň musí fungovat takzvaný automatický přístup. To znamená, že do něj člověk se zaměstnáním vstupuje automaticky a má omezenou lhůtu na to, aby explicitně vyjádřil svou vůli z tohoto systému vystoupit.

Pochybnosti odborníků ani protesty odborářů však Drábka neodradily. „Nevidím žádný silný argument pro to, aby ten druhý pilíř nebyl zaveden,“ uvedl v diskusním pořadu ČT24 ministr. A souhlasí i Mezinárodní měnový fond, který Česku vzkázal, že navrhovaný druhý pilíř penzijnímu systému pomůže k udržitelnému vývoji nehledě na to, že je dobrovolný.

Kdy půjdeme do důchodu?

Jaromír Drábek:

„Dnešní vývoj ukazuje, že ten (důchodový) systém za 30, 40 let nebude dostatečný.“

Česko nemá na výběr. Změnit současný důchodový systém je totiž nutné. Evropa stárne a Česká republika trpí mezi vyspělými zeměmi jednou z nejnižších měr porodnosti. Za poslední dvě dekády navíc podle Drábka vzrostl věk dožití o šest let. České ženy ve srovnání se zahraničím navíc při nízkém věku svých dětí dosahují výrazně nižší zaměstnanosti než zbytek vyspělého světa. Důvodem podle expertky Světové banky Hany Bixi může být nedostupnost kvalitní péče o děti.

System má také zachránit oddalování odchodu do důchodu. Jenže podle Špidly je třeba brát ohledy na nejrůznější faktory. „Stárnutí je až zoufale individuální věc,“ tvrdí. Dodává navíc: „25letý člověk se základním vzděláním má naději na dožití o 20 let kratší než 25letý člověk, který má vysokoškolské vzdělání.“ Současný návrh vlády se mu tak nelíbí. Sociální demokracie by ráda odchod do důchodu navázala na střední délku života v dobrém zdraví. Navíc je podle odborářů na plánování budoucnosti velmi brzy, a Zavadil tak ministra práce označil za sibylu.

Drábek ale trvá na tom, že je vše třeba definovat už dnes, aby se naše děti mohly připravit na svou budoucnost. „Jestli se změní demografická prognóza, tak se to může o jeden o dva roky upravit,“ dodává. „Znakem vyspělých

demokracií je mimo jiné, že tyto věci řeší s velkým předstihem a oznamují svému obyvatelstvu právě proto, aby se na to mohlo postupně rozumně adaptovat,“ podpořil ho Rusnok.

Cesta k důchodové reformě

O zásadní reformě důchodového systému začala jako první v roce 1999 mluvit vláda premiéra Miloše Zemana. Pak ale přišel zádrhel, když chtěl tehdejší ministr práce a sociálních věcí Vladimír Špidla prosadit takzvaný švédský model. Neuspěl. Dočasná komise pro penzijní reformu se po měsících jednání nedokázala shodnout. V roce 2004 se komise odborníků shodla na tom, že ideální varianta neexistuje, přesto se však systém musí změnit. Ani v roce 2005 se vládní koalici nepodařilo zvýšit věk odchodu do důchodu, komunisté nesouhlasili. V roce 2006 chtěl vše prolomit tehdejší ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas. Opozice měla výhrady i tehdy. Od té doby pracovala na různých variantách reformy Bezděkova komise a Národní ekonomická rada vlády. V současnosti se vláda znovu snaží z bludného kruhu vyjít. Zatím ale stále naráží.

Zdá se, že ani tentokrát to nebude jednoduché. Přes 40 tisíc odborářů a zástupců české veřejnosti v centru Prahy včera demonstrovalo svoji nespokojenost s postupem vlády. Kromě samotných návrhů se jim nelíbí ani způsob, jakým vláda s odbory jedná. Drábek ale neustále opakuje, že koalice se sociálními partnery vyjednává korektně od začátku. Celá společnost se navíc podle jeho slov shoduje na tom, že reformy jsou nezbytné. Rusnok ale přesto vidí v jednání vlády slabiny. Prý dostatečně nekomunikovala reformy vůči veřejnosti. Situaci podle něj neusnadňují ani skandály, kterými koalice v poslední době prochází.

autor: ČT24, zdroj: ČT24